

Dielňa environmentálnej výchovy SAŽP

Krátka bilancia

Vychýrená tovarišská dielňa sa v širokom okolí propaguje sama. Nepotrebuje reklamné slogany, ani veľké pútače. Jej atribútmi sú kvalita, tradícia, ale aj aktuálnosť, zodpovednosť a hlavne láska k práci. Známa „dielňa“ v oblasti envirovýchovy pôsobí na pôde SAŽP od jej vzniku, už **18 rokov**. Pod svojím súčasným názvom **odbor environmentálnej výchovy a vzdelávania** zabezpečuje praktickú, organizačnú, metodickú, publikačnú a koncepčnú činnosť na celoslovenskej aj regionálnej úrovni. Odberateľmi tovarov a služieb sú v prevažnej miere školy, koordinátori a odborní pracovníci environmentálnej výchovy, ďalej zamestnanci štátnej správy starostlivosti o životné prostredie a nakoniec aj široká verejnosť.

V časoch svojho najväčšieho rozmachu pozostávala z 10 pobočiek – stredísk environmentálnej výchovy (SEV) pobytového a mestského typu. Tovarišskú základňu tvorilo 25 pracovníkov. V prospech dobre vykonanej, dlhoročnej práce v tejto dielni hovoria nasledujúce čísla:

80 rôznych druhov publikácií; 10-tky zrealizovaných podujatí; 100-vky škôl, 1 000-cky učiteľov a približne 60 000 detí, žiakov a študentov zapojených do súťaží, programov, táborov a školení.

Obsah, metódy a rozsah práce v dielni sa menia v súlade s národnými a celospoločenskými očakávaniami a podporou (Konceptia EVaV v SR – 1997, Dekáda OSN výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju na roky 2005 – 2014). Celkový vývoj a smerovanie zaznamenáva paleta jej ukončených, dlhodobo realizovaných a nových projektov.

Prvé, väčšie projekty priniesli ovocie v podobe potrebných skúseností, pevných priateľstiev a kontaktov. V rámci projektu **Vytvorenie funkčnej siete SEV** (2000 – 2004) sa okrem inštitucionálnej základne vytvorila aj spolupráca s britskou organizáciou Field Studies Council. Táto spolupráca slávila úspech v podobe projektu **Živá príroda** (2001 – 2003). Takmer 800 žiackych skupín počas neho zmapovalo 787 lokalít v rôznych kútoch Slovenska a spracovalo vyše 38 600 záznamov o výskyte vybraných druhov živočíchov a rastlín. Kvalitu projektu korunovali dva medzinárodné ocenenia – strieborná cena The Green Apple Awards a certifikát The World Award for Sustainability. Projekt **Envik** (2003 – 2004) sa realizoval v SEV Dripie s cieľom ponúknuť environmentálne víkendové programy pre rodiny s deťmi predškolského veku. Medzinárodný projekt **Environmentálna výchova pre postihnutú mládež** (2004 – 2005) sa snažil zlepšiť podmienky pre EVaV mladých ľudí s určitými postihnutím. V projekte **Podpora výchovy pre trvalo udržateľný rozvoj vo Vojvodine** (2005 – 2007) sa konalo nielen odovzdávanie skúseností slovenským učiteľom žijúcim v Srbsku, ale aj vzájomne obohacujúca kultúrna konfrontácia.

Oblíbené programy sa v ponuke dielne nachádzajú už niekoľko rokov. V pohybovo-vedomostnej súťaži **Hypericum** (13 ročníkov) žiaci spoznávajú prírodné a kultúrne vzácnosti svojho rodného kraja a celého Slovenska. Festival filmov o životnom prostredí **Envirofilm** (17 ročníkov) spolu s detskou výtvarnou súťažou **Zelený svet** (16 ročníkov) využívajú umelecké výrazové prostriedky, aby ovplyvnili zmýšľanie širokej masy ľudí. Každoročne na jeseň Veľtrh environmentálnych výučbových programov **ŠIŠKA** (13 ročníkov) rozširuje

nápady a skúsenosti medzi priaznivcami EVaV z rôznych organizácií a rezortov. Súťaž školských projektov **ProEnviro** (6 ročníkov) podporuje spoluprácu a aktívnu účasť na riešení problémov komunity a regiónu. Korešpondenčná olympiáda **EnvirOltázniky** (6 ročníkov) sa snaží zamerať pozornosť žiakov na problematiku životného prostredia ešte pred

Foto: Marián Štiassny

Pracovníci OEVV: Súčasní tovariši z dielne environmentálnej výchovy a vzdelávania SAŽP

Foto: Jana Šimonovičová

Publikácie: Metodické materiály, pracovné listy, plagáty, pexesá, kvartetá, kalendáre tvoria pestrú škálu publikácií s environmentálnou tematikou pre školy a širokú verejnosť

ProEnviro 2010/2011

Do súťaže o najlepší environmentálny projekt zrealizovaný školou sa tento rok prihlásilo **32 školských kolektívov**.

V každej súťažnej kategórii odborná porota udelila 3 ceny bez poradia:

1. MATERSKÉ ŠKOLY

- Záhada pod bocianím hniezdom – MŠ, Budovateľská, Hanušovce nad Topľou
- Zachráň strom a daruj srdce – MŠ, Kostolná Záriečie
- Vratko, čo potriedi všetko – MŠ, Nábrežie Rimavy, Hnúšťa

2. ZÁKLADNÉ ŠKOLY

- Znižujeme množstvo odpadu – ZŠ s materskou školou, Rakovec nad Ondavou
- Ako vodníci a víly Vyhniansky potok čistili – ZŠ, Vyhne
- Podajme Zemi pomocnú ruku a ona sa nám odvdáči – ZŠ, Pribinova, Nováky

2. STREDNÉ ŠKOLY

- Monitoring nelegálnych skládok – SOŠ, Hattalova, Námestovo
- Spotreba = potreba? – Gymnázium, Komenského, Lipany
- Ako sa stať modelkou... – Spojená škola, Nivy, Šaľa

Ocenené školy získavajú diplom, balíček metodických materiálov, športové a knižné ceny, ktoré im budú slávnostne odovzdané na XIV. ročníku Veľtrhu environmentálnych výučbových programov **ŠIŠKA**.

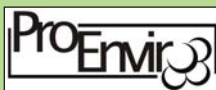

Foto: Rudolf Navrátil

Kurzy pre učiteľov: Tvorivú aj súťažnú atmosféru počas šiestich vzdelávacích kurzov s názvom **Ekologická stopa – výchova k trvalo udržateľnému rozvoju** zažilo 120 učiteľov z materských, základných a stredných škôl. Kurzy sa konali v mesiacoch marec – máj pre jednotlivé regióny Slovenska v SEV Regetovka, Teplý Vrch a Dripie

EnvirOtázky 2010/2011

Do korešpondenčnej olympiády o životnom prostredí sa v tomto ročníku prihlásilo

1 082 žiakov II. stupňa z celkového počtu 140 základných škôl. Olympiáda pozostávala z 10 otázok v každej z týchto oblastí: Rastlinstvo Natura 2000, Svet húb, Zodpovedný spotrebiteľ, Prírodné a kultúrne poklady Európy, Pohoria sveta, Jaskyne na Slovensku.

Na 1. mieste sa umiestnil žiak s počtom 57 bodov a získava hlavnú cenu – bicykel. Na 2. mieste sa umiestnili s počtom bodov 54 dve žiačky, ktoré získavajú hodnotnú turistickú výbavu. 3. miesto obsadili desiatí riešitelia s počtom bodov 53, ktorí získavajú knižné a vecné ceny.

1. MIESTO – Matej Ján Dominka, 12 rokov, ZŠ s materskou školou A. Bernoláka, Martin
2. MIESTO – Stanislava Vetráková, 13 rokov, ZŠ, Hnúšťa Simona Ferencová, 14 rokov, ZŠ, Štítnik
3. MIESTO – Dominika Rybárová, 16 rokov, Cirkevná základná škola, Šurany
Petra Nôtová, 10 rokov, ZŠ P. Dobšinského, Rimavská Sobota
Anna Badurová, 14 rokov, ZŠ s materskou školou O. Štefku, Varín
Mária Adamovová, 14 rokov, Gymnázium a základná škola sv. Mikuláša, Prešov
Marek Scholtz, 15 rokov, Gymnázium a základná škola sv. Mikuláša, Prešov
Erik Snopko, 14 rokov, Športové gymnázium, Banská Bystrica
Zuzana Turisová, 14 rokov, Športové gymnázium, Banská Bystrica
Viola Feketeová, 10 rokov, ZŠ s materskou školou, Ožďany
Marek Babarik, 12 rokov, ZŠ s materskou školou, Ožďany
Helena Parobeková, 14 rokov, ZŠ s materskou školou, Ožďany

Foto: Rudolf Navrátil

Ekostopy účastníkov vzdelávacieho kurzu

HYPERICUM 2011

Ďalší ročník pohybovo-vedomostnej súťaže sa konal pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia v SEV Dropie v spolupráci so Správou CHKO Dunajské Luhy a Obvodným úradom životného prostredia v Komárne. Do súťaže sa prihlásilo 12 trojčlenných družstiev zo základných škôl Nitrianskeho kraja. Nosnou témou bolo spoznávanie biotopov a druhov mokradí Žitného ostrova a sústava chránených území európskeho významu Natura 2000.

Súboj bol veľmi tesný. O umiestnení na druhom a treťom mieste rozhodol až vzájomný rozstreľový súboj. Ukázalo sa, že všetci súťažiaci boli vynikajúco pripravení.

1. MIESTO – Základná škola s materskou školou, Veľké Lovce – 35 bodov
Ján Jakuš, Bianka Mandíková, Nikola Komáromyová (Mgr. Jana Slovákova)
2. MIESTO – Gymnázium, Nové Zámky – 34 bodov
Lucia Kollárová, Natália Zacharová, Vanesa Rybárová (Mgr. Zuzana Oroszová)
3. MIESTO – Základná škola, Semerovo – 33 bodov
Veronika Kontrová, Natália Mokrášová, Michaela Kučerová (Ing. Petronela Šemeláková)

Foto: archív SAŽP

EnvirOtázky: Absolútny víťaz vedomostnej súťaže EnvirOtázky 2010/2011, Matej Ján Dominka z Martina. V konkurencii takmer 1 100 súťažiacich získal nielen cenné vedomosti, ale aj hlavnú cenu – horský bicykel. Za svoje skóre 57 správnych odpovedí zo 60 súťažných otázok by sa nemusel hanbiť ani žiaden dospelý

rozhodovaním sa o budúcom štúdiu na stredných školách. Učí ich pracovať s informačnými zdrojmi a overovať si získané údaje. Programová ponuka SEV Dropie (18 rokov) spolu s čarokrásnymi zákutiami Žitného ostrova návštevníkom zaručuje zážitkové spoznávanie prírody, ale aj svojho vlastného správania sa a vzťahu k nej. Vzdelávanie štátnej správy (17 rokov) sa uskutočňuje prostredníctvom pravidelných školení pre zamestnancov na rôznych úsekoch starostlivosti o životné prostredie. Pre širokú verejnosť sú k dispozícii Služby environmentálnej knižnice (14 rokov) zahŕňajúce výpožičku 8 955 knižných a 1 023 filmových titulov.

Nové projekty

S cieľom zatraktívniť environmentálnu výchovu súčasným školákom a ich učiteľom sa v najnovších projektoch uplatňujú moderné komunikačné technológie a trendy. V programe Na túru s NATUROU mapujú rastlinné a živočíšne klenoty svojho okolia. Chodia s „očami na stopkách“ a zaznamenávajú pozitívne a negatívne správanie sa človeka k prírode. Realizujú vlastné ekologické projekty.

V programe Ekologická stopa merajú vplyv školy na planétu Zem. Zisťujú, že stav životného prostredia ovplyvňujú svojím každodenným správaním a rozhodovaním. V medzinárodnom projekte BEAGLE monitorujú fenologické fázy 6 druhov stromov. Svoje

Foto: Katarína Bérešová

Hypericum: Účastníci súťaže Hypericum 2011 v SEV Dropie získali ocenenia až po vedomostnom boji na piatich stanovištiach: Zoológia poznávačka, Botanika poznávačka, Žitný ostrov a Natura 2000, Zoológia teória, Botanika teória

pozorovania vyhodnocujú v súvislosti so zmenou klímy a porovnávajú ich s výsledkami naprieč celou Európou.

Ak vás ponuka z dielne environmentálnej výchovy SAŽP zaujala a chcete vedieť viac, kliknite na: www.sazp.sk/evv. Kolektív súčasných tovarišov ďakuje za doterajšiu podporu a teší sa na vašu návštevu.

Jana Šimonovičová

Slovenská agentúra životného prostredia,
vedúca odboru environmentálnej výchovy a vzdelávania